

de opstellen van Haussknecht in de Mitteilungen der Thüringer Geographischen Gesellschaft, of Körnicke's Handbuch).

Op een paar rassen van *Avena sativa* willen wij nu nog even wijzen. Naast het ras *diffusa*, onze gewone zaadhaver, en het eveneens veel gekweekte ras *orientalis* (vlag- tros- of poeshaver) verbouwt men in zandstreken *Av. strigosa*. Ze verwildert gemakkelijk. (Gelderland! Z. Limburg!) De pluim is meestal saamgetrokken, soms naar 1 zijde gekeerd. De aartjes bevatten 2 genaalde bloemen (fig. III d.). Direct te kennen is ze echter aan de 2 naaldvormige spitsjes waarin de onderste kroonkafjes eindigen (fig. III e), die soms zoo lang zijn, dat iedere bloem drievoudig genaald schijnt. Cultuurrassen, die wij tot nu toe in ons land niet aantreffen zijn nog: *Av. brevis* (fig. III h.) en *Av. nuda* (fig. III k). De eerste heeft kleine dikke aartjes met 2 bloemen. De as van het aartje is onder de bovenste bloem met een krans van haren bezet (fig. III g). Het onderste kroonkafje eindigt in 2 kleine puntjes (fig. III f). *Av. nuda* ziet er door het meestal ontbreken van naalden geheel anders uit (fig. III k). De kelkkafjes zijn veel korter dan de tot 6 bloemige aartjes. Alle kafjes zijn kaal en glanzen eenigszins zoodat ze wel iets op een *Bromus* lijkt. Wij hebben ze hierbij geteekend, omdat de bloemisten onder den naam *Av. nuda* dikwijls geheel andere vormen verkoopen.

Ten slotte wijzen wij nog even op figuur IV. 't Zijn verarmde plantjes van *Av. sativa* in een hoop zand en puin opgekomen, die uit dien schralen bodem nog zooveel voedsel geput hebben, dat ze het tot een 1-bloemig aartje gebracht hebben. De worteltjes hadden blijkbaar niet de kracht om de zaadhuid af te stropen, die in het droge zand ook niet verweerd is.

JANSEN EN WACHTER.

MOOIE PLEKJES IN DEN ACHTERHOEK.

„De Kruisberg”

II

EN Noorden van Doetinchem en vandaar na eene wandeling van 20 minuten langs den Macadamweg te bereiken of (nog gemakkelijker) per stoomtram Zutphen-Emmerik in 6 minuten, ligt te midden van fraaie omstreken de buurtschap „de Kruisberg” waarvan het Rijksopvoedingsgesticht van dien naam het middelpunt uitmaakt.

Niet om deze merkwaardige inrichting, o.m. bekend door Heimans' „Willem Roda” een bezoek te brengen, al zou dit zeker wel eenige moeite loonen, wensch ik echter heden u op te wekken om dit deel van Gelderlands Achterhoek te bezoeken.

Geenszins! Waar ik Hummelo en omstreken ¹⁾ uit een ornithologisch-botanisch

¹⁾ Zie *D. L. N.* jaarg. XIV, afl. 20.

Kaart van »de Kruisberge en omstreken in 1910 met de vindplaatsen van botanische merkwaardigheden.
 Schaal 1:15000.

oogpunt heb besproken en de schoonheden der fraaie bezitting „Enghuizen” heb opgemeld om u toch eens te bewegen derwaarts te gaan al is het slechts om een paar dagen van uwe vakantie door te brengen, met m'n nieuwen oproep „Naar de Kruisberg!”, of wilt ge liever „Doetinchem!” richt ik m'n stem nu meer uitsluitend tot de botanisten!

Als deelnemer aan de excursie, welke onder leiding van de afdeeling „'s Gravenhage” der Nederlandsch Natuurhistorische Vereeniging bij gelegenheid van de algemeene vergadering in 1910 werd gehouden trof het me, hoe tal van planten door velen als zeer begeerlijk uit de duinen werden meegenomen, die hier meer of minder algemeen voorkomen. Enkele heeren, dien ik vertelde wat voor moois op botanisch gebied in onze omstreken groeit, benijdden me en spraken den wensch uit, hier eens heen te gaan.

Hopen we, dat ze aan dien wensch gevolg geven, temeer, daar deze streken veel te weinig door vreemdelingen worden bezocht. En dat is werkelijk jammer, want ik geloof stellig, dat ook hier onbekend onbemind maakt, en dat bij meerdere bekendheid Doetinchems omstreken, evengoed als zooveel andere tot de rijkste botanische stukjes van Nederland zouden worden gerekend.

Ik heb hier elf jaren gebotaniseerd, maar nog lang niet alles afgezocht: er is zooveel! Alleen „de Kruisberg” en omstreken ken ik wat beter en om een staaltje te geven van wat hier zool groeit nevens de gewone planten, die men algemeen op zand- of vaengronden vindt — teekende ik bijgaande kaart, welke een terrein omvat van een goed half uur gaans lang. Me dunkt dat de namen der 44 planten voor zich zelve spreken. Het zijn lang geen algemeene en enkele zijn voor vele verzamelaars zeer begeerenswaard.

Gaan we nog wat verder, dan neemt het aantal bijzonderheden al weer toe en kunnen we mooie vondsten boeken als *Specularia speculum*, *Orobanche rapum genistae*, *Carlina vulgaris*, *Pirola rotundifolia*, *Antennaria dioica*, *Blechnum spicant*, *Osmunda regalis*, *Parnassia paluster*, *Eryngium campestre*, *Lysimachia thyrsoflora*, *Monotropa Hypopitys*, *Hyoscyamus niger* en last not least... *Neottia nidus avis*! Zeker, het Vogelnestje bloeit hier ook al, al staat het nog niet in de flora's!

Me dunkt het aangevoerde is al genoeg, om u te doen watertanden naar een botanische excursie in deze streken. Als ge verder nog weet, dat mycologen hier in den herfst ruim honderd zwammen kunnen verzamelen, waaronder zeer zeldzame, dan heb ik u zeker wel overtuigd, dat we hier in een streek wonen, die een bezoek van groene-trommeldragers wel loonen zal.

Voor diegenen teekende ik op het kaartje met een C nog aan, waar een café staat en met L P, een goed en goedkoop logement-pension.

En wie er een goeden gids wenscht, zal zeker niet vergeefs aankloppen bij den secretaris der afdeeling „Doetinchem” van de „Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging”.

A. JOMAN.